

FIȘA DISCIPLINEI

Paleografii 2: Epigrafie latină II

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Departamentul de Istorie antică și Arheologie
1.4 Domeniul de studii	Istorie
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Arheologie / Istorie
1.7. Forma de învățământ	zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Paleografii 2: Epigrafie (II)				Codul disciplinei	HLR1613
2.2. Titularul activităților de curs		Conf. univ. dr. Eduard Nemeth					
2.3. Titularul activităților de seminar		Conf. univ. dr. Eduard Nemeth					
2.4. Anul de studiu 3		2.5. Semestrul 2		2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	36	din care: 3.5. curs	12	3.6 seminar/laborator	24
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					30
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					40
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat (consiliere profesională)					12
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				114	
3.8. Total ore pe semestru				150	
3.9. Numărul de credite				6	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	- Înscrierea disciplinei în contractul de studii - Parcurgerea în prealabil a disciplinei Epigrafie I
4.2 de competențe	Cunoașterea limbii latine

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs cu ecran și tablă de scris
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de seminar cu ecran și tablă de scris

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	C2. Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. Analiza critică a izvoarelor istorice, coroborarea conștientă a cunoștințele provenite din afara izvoarelor cu cele provenite din izvoare pentru (re)stabilirea unor fapte și procese istorice, contextualizarea judecăților de valoare existente cu privire la aceste fapte și procese istorice și corelarea, la un nivel elementar, a informațiilor disponibile despre trecutul istoric cu problemele prezente în analizele istoriografice referitoare la epoca respectivă. -Aplicarea metodelor criticii interne și externe în studiul izvoarelor istorice editate (texte, mărturii orale, vestigii materiale etc.) în vederea (re)stabilirii cât mai precise a faptelor istorice. -Definirea și prezentarea corectă a principalelor concepte folosite în studiile istorice, în descrierea și analizarea etapelor și proceselor din istoria omenirii, stadiul actual al istoriografiei și metodele centrale ale cercetării istorice. -Identificarea limitelor existente în analiza informațiilor despre trecutul istoric, a cauzelor acestor limite, și să propună ipoteze alternative de interpretare a faptelor istorice. -Interpretarea, compararea și relaționarea datelor și faptelor caracteristice principalelor procese și fenomenele istorice, precum și a abordărilor istoriografice legate de acestea. Încadrarea principalelor texte istorice și istoriografice în contextele elaborării lor (genuri și tipuri de texte; grupări și școli istoriografice). C 4. Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei): numismatica și epigrafie. Analiza critică și evaluarea în context istoric general (economic, politic, etc.) a valorii și ponderii informației primare dobândite, cu conștientizarea importanței și limitelor acestora. -Corelarea informațiilor provenite din diverse surse (istoriografice, numismatice, epigrafice, arheologice etc.) referitoare la o temă prin utilizarea criticii, analogiei, comparației, analizei și sintezei. -Culegerea și analiza comparativă, corectă a informațiilor provenite din diversele categorii de surse (monede, inscripții, alte artefacte) și plasarea lor într-un context istoric general.
Competențe transversale	-Interpretarea la nivel elementar a informației numismatice și epigrafice. -Utilizarea adecvată a metodologiei și principiilor cercetării epigrafice, inclusiv a limbii latine sau a altei limbi vechi relevante, ale clasificării și determinării numismatice.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște: principalele tipuri de inscripții, structurile administrative și militare ale Imperiului Roman, tipurile de cariere senatoriale, ecvestre și municipale, metodele de datare a inscripțiilor.
Aptitudini	Studentul este capabil să citească, să desfășoare, să înțeleagă și să interpreteze inscripții latine.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent pentru a citi, a desfășura, a înțelege și a interpreta inscripții latine.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și utilizarea corectă a surselor epigrafice latine pentru înțelegerea istoriei, societății, instituțiilor și culturii romane.
7.2 Obiectivele specifice	Capacitatea de a citi, restitui, traduce și interpreta istoric inscripții latine de dificultate medie.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
Armata: trupele auxiliare.	Prelegere.	
Inscripțiile votive și cele de construcție.	Prelegere, demonstrație.	
Inscripțiile funerare și onorifice, criterii de disociere.	Prelegere, conversație euristică.	
Acte publice: legi, decrete, fasti.	Prelegere.	
Acte private: testamente și tranzacții.	Prelegere, dezbateri.	
Documente și legi municipale.	Prelegere.	
Peregrinii și recunoașterea lor în inscripții.	Demonstrație, conversație euristică.	
Diplomele militare.	Prelegere, exerciții.	
Instrumenta: clasificare și importanță.	Prelegere cu exemple.	
Reconstrucția textelor fragmentare; critica inscripțiilor.	Demonstrație.	
Studiul complex al monumentelor epigrafice.	Prelegere, dezbateri, demonstrație	
Perspectivile și importanța epigrafiei latine.	Prelegere.	
Bibliografie R. Cagnat, <i>Cours d'épigraphie latine</i> , Paris, 1914. L. Keppie, <i>Understanding Roman inscriptions</i> , Baltimore, 1991 C. C. Petolescu, <i>Epigrafia latină</i> , București, 2001 Ioan Piso, <i>An der Nordgrenze des Römischen Reiches</i> , Heidelberg, 2000 M. Roxan, <i>Roman Military Diplomas</i> , Londra, I-IV, 1978-1993		
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Exerciții cu inscripții ale militarilor auxiliari din provincii.	Exerciții, analiză.	
Exerciții cu inscripții votive și de construcție.	Exerciții, dezbateri.	
Exerciții cu inscripții onorifice și funerare.	Exerciții, dezbateri.	
Exerciții cu <i>fasti consulares</i> , cronologia romană.	Exerciții, discuții.	
Testamente – studii de caz.	Exerciții, dezbateri.	
Exerciții cu legile municipale flaviene.	Exerciții, dezbateri, problematizare.	
Exerciții cu epigrafe ale unor peregrini	Exerciții, discuții.	
Exerciții cu diplome militare	Exerciții, dezbateri.	
Studii de caz de ștampile tegulare și graffiti.	Prelegere, exerciții.	
Exerciții cu inscripții deteriorate.	Exerciții de restituire.	
Inscripție și monument.	Prelegere ilustrată cu cazuri semnificative.	
Epigrafia ca sursă pentru istorie.	Prelegere, dezbateri.	
Bibliografie (alături de cea pentru curs) H. Dessau, <i>Inscriptiones Latinae selectae</i> , Berlin, I-III, 1886-1916 C. C. Petolescu, <i>Inscriptions externes concernant l'histoire de la Dacie romaine</i> , București, I-II, 1996-2000 Zs. Visy, H. Wolff, <i>Instrumenta inscripta Latina</i> , München, 1992 Resurse on-line: <i>Epigraphische Datenbank Heidelberg</i> , <i>Inschriften Eichstatt</i> , <i>Ubi erat Lupa</i> , <i>PETRAE</i>		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Cursul oferă absolvenților abilitățile necesare pentru a înțelege inscripțiile latine antice și a le utiliza corect ca izvoare istorice. Ei deprind totodată critica acestor izvoare, deci își dezvoltă judecata independentă. Această experiență le permite o viziune corectă și critică asupra structurilor sociale și politice antice, deci implicit și asupra celor din alte epoci. Ei vor putea profesa cu succes în rețeaua instituțiilor culturale (muzee, edituri, oficii de patrimoniu, fundații etc.), sau într-o carieră didactică/academică.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoștințele despre specificul epigrafiei și metodă.	Examen scris.	50 %
	Stăpânirea corectă a noțiunilor de bază		
10.5 Seminar/laborator	Capacitatea de a transcrie, traduce și înțelege un text epigrafic.	Activitatea practică la seminar.	50 %
10.6 Standard minim de performanță			
Transcrierea, traducerea și înțelegerea unui text epigrafic de dificultate medie.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

								
--	--	--	---	--	--	--	--	--

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".